

УДК 378. 017.

Гонтар Ю.Р. ¹

Коваль В.М. ²

¹ студ. гр. УФКС-319 НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. кафедри філософії НУ «Запорізька політехніка»

МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ ДРУЖБИ

Дружба – це стосунки, відносини, в основі яких лежить взаємна прихильність, довір'я, відданість, товариська солідарність, духовна близькість, спільність інтересів.

В різні історичні періоди етичне поняття дружби наповнювалося різним змістом. Давньогрецька культура утвердила цінність дружби в міфі про Діоскурів — Кастора і Полідевка. Полідевок глибоко переживає смерть свого брата, що загинув у бою, і просить батька Зевса віддати брату частину свого безсмертя. З того часу брати один день разом проводили у підземному царстві, другий — на Олімпі. В Давній Греції визначилися також основні засади дружби: єднотність, взаємна допомога у біді, щирість. Філософи Давньої Греції (Демокріт, Епікур, Арістотель) у дружбі бачили умову *розумного* задоволення. Арістотель розрізняв три види дружби: дружбу, засновану на взаємній корисності; дружбу, мета якої — задоволення; дружбу, що ґрунтується на доброчесності. В середньовіччі дуже цінувалася героїчна та лицарська дружба, християни співвідносять дружбу між конкретними людьми, яких об'єднує любов до Бога, в часи романтизму романтики створили таке поняття як «Лірична дружба» (ніжні відносини між людьми, цінністю яких було психологічне розкриття та довіра). Цікаво, що дружбу німецький філософ І. Кант за визначає як не істинну, а лише як подібність дружби. Це дружба людей різних інтересів та суспільних станів. У спілкуванні відбувається обмін знаннями та зацікавленнями. Людей пов'язує

лише те, що складає відмінне між ними, без чогось спільного, пов'язує не спільне, а відмінне

В 20 столітті почали вже говорити про те, що дружба втратила свою силу під впливом соціальних факторів. Насправді, в сучасному світі важко знайти справжню дружбу, оскільки зараз з'явилися так звані «вигідні стосунки». гедоністична дружба означає, що люди прив'язані один до одного і спілкування їх просто втішає обидві сторони ,а може і приносить задоволення

Сучасна культура виробила інтелектуальний тип дружби, заснований на принципі рівності сторін спілкування. Дружба живиться і підтримується змагальністю інтелектів, зосереджених на спільному пошуку істини. Реальним явищем такого типу дружби можна вважати наукові школи, що почали складатися в ХХ ст. Нині розвиток науки здійснюється не вченими-одинаками, а колективами однодумців, налаштованих на розв'язання складних, часто кардинальних проблем, особливо в сфері наукового природознавства. В межах наукових колективів панує атмосфера дружньої співпраці, постійного обміну науковими ідеями. Стійкість спілкування зумовлюється сталістю предмета зацікавлення — науковою плідністю ідеї. Особливості характеру, особистих уподобань членів спільноти мають несуттєвий, другорядний характер. Вони сприймаються однодумцями толерантно, терпляче, тою мірою, якою не шкодять загальній справі. Звичайно ж, дружба стійко утримується у стосунках люблячих, якщо їхні почуття справжні. Адже любов неможлива без поваги до іншої людини, що передбачає дружнє спілкування.

Дружба за силою почуттів буває схожа з любов'ю, але між ними існує й багато відмінностей. По-перше, дружба не може бути невзаємною, на відміну від любові, тому що дружба передбачає спільні дії. По-друге, дружити можна одночасно з кількома людьми, і соціум це не засуджує, буває колективна дружба, коли три або чотири людини складають згуртовану загальною друбною групу

Отже, історія становлення та розвитку феномена дружби, теоретична розробка поняття дружби засвідчують належність її до одної з вищих моральних чеснот. У дружбі, так само як у любові, людина реалізує свою суспільну сутність — людяність — у прямих і неопосередкованих формах.

Дружба – велика здатність людей зближуватися, незважаючи ні на які умови, здатність, що допомагає долати будь-які життєві труднощі. Дружити з кимось, це, у першу чергу, дружити із собою, з кожною частиною себе, із кожним своїм проявом. Дружба залишається одним із найважливіших чинників формування особистості, її виходу на рівень ойкумени. Тільки дружба може стати цементом, який згуртує воедино весь світ. Дружба відкриває людині правду й про себе саму: чи здатна вона поступитися своїми

благами заради іншої. У боротьбі двох почуттів – любові до інших і любові до себе – людина практична вибирає себелюбність, а людина морально орієнтована – дружбу. Основою справжньої дружби є духовна близькість людей, але не тотожність їхніх світів. Друзі цікаві один одному саме завдяки своїй «іншості». Стосунки, що склалися в дружбі та завдяки дружбі, опосередковують стосунки людини зі світом загалом. Приязнь і доброзичливість у ставленні до конкретної іншої людини відображає ставлення до навколишнього світу в цілому. Феномен дружби має непересічне значення й цінність для будь-якої людини, тому філософи різних часів і різних культур приділяли йому увагу, намагаючись пояснити на теоретичному рівні, що сприяло більш глибокому його усвідомленню.